

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Rugsėjis - September 13, 1965

Nr. 97

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VOKIETIJA PRIEŠ RINKIMUS

GERBŪVŲ PERGYVENANČIOJE VOKIETIJOJE DAUGIAUSIA GINČIJAMASI DĖL TO, AR DABARTINIS KANCLERIS ERHARDAS TURĖS PAKANKAMAI VALIOS PADARYTI REIKIAMĄ SPRENDIMĄ. AR NE, NORS IS TIKRO NIEKAS NEŽINO, AR TAI BUS KADA NORS REIKALINGA. — ERHARDAS TIKI Į PARLAMENTINĘ DEMOKRATIJĄ, KUR VEIKIAMA DAUGIAU ĮKALBĖNĖJIMU, NEGU SAVO VALIOS PADIKTAVIMU.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Ateinantį sekmadienį Vakarų Vokietijos rinkikai turės nulemti, kas toliau valdys jų kraštą, dabartinis kancleris Ludwigas Erhardas su liberalų -- Laisvųjų Demokratų Partijos (FDP) koalicija -- ar vadinama Didžioji koalicija (krikščionys demokratai su socialdemokratais). Tuo atveju Erhardo politinė karjera pasibaigtų. Dėl to galima teigti, kad vienokį ar kitokį rinkimų sprendimą daugiausiai nulems pati Erhardo asmenybė.

Su amerikiečių pagalba ir savo darbštumo bei sumanumo dėka vokiečiai po II Pas. karo palyginti greitai atkuto tikėjimą. Kadangi Erhardas tuo laikui buvo tikio ministras, jam už tai priskiriamas nemažas kreditas. Jis yra vadinamas "vokiečių stebuklo" tėvu, nors jo didžiausias nuopelnas buvo tvirtas tikėjimas į kapitalistinio ūkio sistemą, kuri ir davė tokius gražius vaisius. Taip įsigyta aureolė Erhardą galį gale ir atvedė į kanclerio kėdę po to, kai senasis Konradas Adenaueris jau pasiekė tokio gražaus amžiaus, kad jo rankose palikti valstybės vairo net jo paties partijos žmonės jau atrodė esą nesaugu. 89 metų Adenaueris, kuris sau pasiliko k.d. partijos pirmininko vietą, savo įpėdinį kvalifikavo netinkamu kanclerio vietai, esą, jis nepakankamai ryžtingas ir negalįs apsispręsti.

Tai ir faktas, jog su ūkiniu gerbūviu vokiečiai taip apsiprato, kad neranda reikalo kam nors už jį būti dėkingi, ir sudaro Erhardui didžiausią kliūtį rinkimų laimėjimui.

Koks žmogus iš tikro yra Erhardas? Į ministerius jis pate-

ko kaip ekspertas ir tik tada įsijungė į politiką bei įstojo į krikščionių demokratų partiją. Jis tikrai nėra absoliutaus vado tipas, kuris siekia sau valdžios. Pagal jo paties prisipažinimą, politikui jis virtęs tik tada, kai pastebėjęs, jog "turįs dovaną tautos likimą palankiai nulemti".

Jėga Erhardo akyse yra "pavojinga, brutali ir, galų gale, kvaila". Už tat ir šiandien, nors jis kaip kancleris yra galingiausias Vakarų Vokietijos žmogus, savo galia, savo jėga retai kada naudojasi. Der Spiegel teigimu, Erhardo sprendimai išplaukia ne iš šaltų intelektualinių apsvastyimų, bet daugiau iš... moteriško instinkto. Kitaip sakant, Erhardas tik tada apsisprendžia, jei jam taip pataria toks vyras, kurio 100% patiki, arba po ilgo diskusijų padaromas daugumos nutarimas.

Suprantama, kad tai nėra ypatingai geras privalumas politikui, kuris dažnai turi padaryti sprendimus vienas, pasikliaudamas daugiau savo intuicija, negu dalyko žinojimu ir patarėjais. Taip dažnai turėjo elgtis JAV prezidentai J.F. Kennedy ir dabartinis L.B. Johnson.

Žinia, šių dienų Vokietija nebeša tokios atsakomybės už viso pasaulio likimą kaip JAV, už tat ir Vakarų Vokietijos kanclerio likimas yra daug lengvesnis. Jis gali būti tokio tipo žmogus kaip Erhardas. Savo paskutiniame pasikalbėjime su Spiegelio leidėju Augsteinu ir redaktorium Ahlers Erhardas štai ką pareiškė:

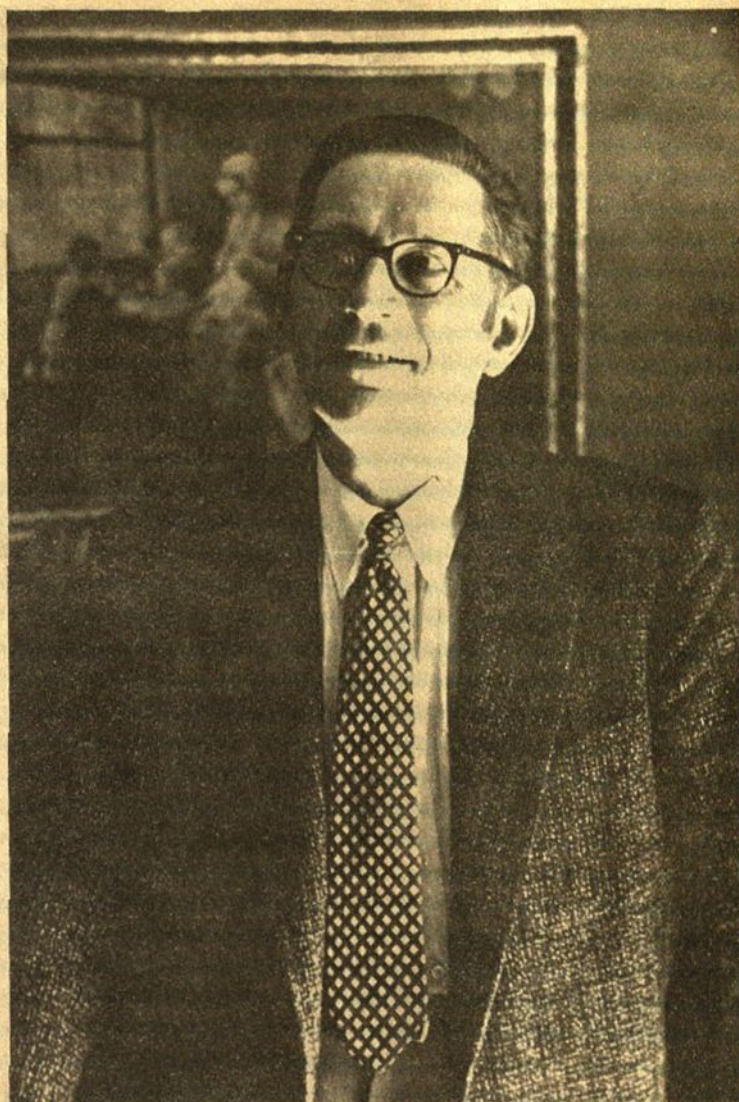
"Kartais esu kritikuojamas, kad nenoriu būti jėgos žmogumi (Macht-Haber). Iš tiesų, iš

nuogos jėgos nedaug ko tikiuos. Tai primityvi ir nesekminga priemonė politikoje. Demokratijos jėga, ypač parlamentarinė, glūdi sugebėjime savo politikos tikslingumu įtikinti savuosius ir pasaulį. Faktas, kad mes šiandien esame "demokratija be galių" rodo, kad Vokietija šiandien yra viena iš stabiliausių Europos valstybių. Reikia pažadinti tautos entuziazmą ir jį nukreipti prasmingam išsirutuliojimui. Valstybė, žinia, negali atsisakyti savo galios, tačiau kartu ji neturi paglemžti asmens laisvės".

Toks "filosofavimas" kažin ar turės kokios įtakos įeiliniams rinkėjams. Jie galvoja daug praktiškiau. Ūkinis gerbūvis daugumai atrodo esą užtikrintas. Daugiau galvosūkio kelia užsienio politikos problemos. Oficialiai beveik visi Vokietijos politikai sutaria, kad svarbiausias Vokietijos užsienio politikos uždavinys yra siekti Vokietijos suvienijimo, tačiau taip pat visi supranta, kad šiuo momentu tam nėra jokių praktinių galimybių. Erhardas sakosi norįs tuo reikalu išsikalbėti su sovietais. Tam jis ir kvietęs Nikitą Chruščiovą, bet tas buvęs nuverstas. Dabar vokiečiams atrodo, kad Kremliuje nėra tokio žmogaus ar kolektyvios galybės, kuri galėtų pakeisti dabartinę sovietų politiką ir laikyseną Vokietijos atžvilgiu. Tuo atveju gal galima būtų už tam tikras nuolaidas, pavyzdžiui, už neutralitetą, privesti prie Rytų Vokietijos atvadavimo.

Už tat dabar ir nėra kitos išeities, kaip glaudžiai laikytis amerikiečių draugystės. Savaimė aišku, kad ir ieškojimas kontaktų ar net derybų su sovietais (Nukelta į 2 psl.)

NAUJAS VILTIES ŠIMTININKAS

• Vilties D-jos ir ALT S-gos Valdybų paskelbtasis vėjus susilaukė malonaus talkininko ir spaudos rėmėjo dr. Kazio Sruogos asmenyje. ALT S-gos valdybos nariui T. Blinstrubui tarpininkaujant, dr. K. Sruoga įstojo į Vilties Draugiją nauju šimtininku.

Dr. K. Sruoga šiuo metu dirba Elgin, Illinois ligoninės bibliotekos vedėju. Kaip spaudos bendradarbis, jis lietuvių visuomenei gerai žinomas savo straipsniais lietuvių spaudoje tarptautinės politikos, ūkiniais ir kt. klausimais.

LIETUVIŲ TAUTAI REIKIA PADĖTI

Iš prof. A. J. Greimo paskaitos New Yorke

-- Karo nebus. -- Toks buvo Algirdo Greimo samprotavimų pagrindas Šviesos-Santaros New Yorke suorganizuotame pokalbyje, sutelkusiame apie šimtą Lietuvos reikalu gyvai besidominčių visuomenininkų.

-- Tai yra nebus Lietuvai naudingo karo. Iš karo greičiau išsėly didelė nelaimė. Nėra reikalo tą kartoti, o tik žinoti ir iš to formuoti politinių pabėgėlių politiką.

-- Didžiausia mūsų pačių pasidaryta žala sau ir Lietuvai yra prisisigėmus tremtinių vardo vietos politinių pabėgėlių. Tremtinys -- pralaimėtojas prieš svetimos valios prievartą. Mes -- pabėgėliai. Gal ne visi buvom sąmoningi politiniai pabėgėliai, gal daugelis bėgom iš baimės, bet pabėgimas nuo prievartos vistiek -- savos, o ne svetimos valios aktas. Ir paprastas

pabėgėlis gali virsti politiniu. Mums ir reikia, kiek dar ne vėlu, iš tremtinių pasidaryti daugiau rimtų politinių pabėgėlių: iš nelaimingų istorijos sąslavų pasidaryti istorijos trąšų.

-- Su tremtinių ir tremties vardu įsigalėjo dvi kaukės, arba du melai: verkšlenimo politika ir trimitavimo politika. Tikriejiems politiniams pabėgėliams netinka verkšlenimai. Melas yra ir trimitavimo s žaukti kovon, kurioj negalim dalyvauti.

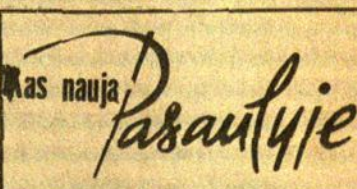
-- Politinės nepriklausomybės atgavimas -- neginčijamas idealas, ir tegu Vilkas, diplomatija oficialiai ir nekompromisiškai budi dėl jo. Bet politika yra kompromisai: su kitais ir su savim, nepaisant net susikomprovitavimo rizikos. Politinių pabėgėlių politika -- vyriškas žvilgsnis į tautos padėties realybę ir ieškojimas būdų, pastangos da-

bar tautai toje realybėje padėti. -- Sunku mums iš čia Lietuvos realybę pažinti, bet kiek pasisėka, galima numanyti, kad yra keturios rimto susirūpinimo reikalingos problemos.

Viena -- girtuokliavimas. Leninas skelbė, kad būsiąs socializmas plius elektrifikacija, bet ką rusai Lietuvon atnešė, yra greičiau socializmas plius vodka.

Antra -- visuomeninės moralės smukimas. Mūsų tautą ten baigia padaryti vagių tauta: vagia šiek tiek ir vieni iš kitų, bet ypač vagia valstybinį -- atseit, niekam nepriklausantį -- turtą, ir vogimas daros lyg normalus gyvenimo būdo elementas.

Trečia -- baimės atmosfera. Stalino laikų teroro oficialiai nebėra, bet jo baimė tebėra. Vyresnioji karta baimės užguita. Prošvaistė -- jaunimas: tas -- ir tai su rezervu -- nebebijo. Ir turi

• PRANCŪZIJA atsisako bendros Europos gynybos, prez. de Gaulle pareiškė, kad "pasibaičius esamiems įsipareigojimams, t.y. vėliausiai 1969 m., mes atsisakome subordinacijos, kuri vadinama ir integracija, ir kuri paveda mūsų likimą svetimiesiems".

1969 m. yra data, kada NATO nariai gali atšaukti savo tolimesnius įsipareigojimus.

De Gaulle taip pat pareiškė neremiant Europos ūkinės santarvės (Bendrosios Rinkos), kol nebus atsisakyta Europos integracijos, tuo užgniaužiant "tautinę asmenybę".

Ta pačia proga, klausiant apie 1000 spaudos atsotvų, de Gaulle pasisakė už tampresnius ryšius su Rytų Europa ir Sov. Sąjunga.

• GENEROLAS ELIAS WESSIN Y WESSIN, karinės sargybos lydimas, buvo įsodintas į lėktuvą Santo Domingo aerodrome ir išskrido į Miami, Florida. Naujasis Dominikų Respublikos prezidentas pareiškė, kad gen. Wessin y Wessin esąs paskirtas ten būti gen. konsulu.

Gen Wessin y Wessin vadovavo sukilimui 1963 m., išstūmus iš valdžios kairiąją prez. Boscho vyriausybę. Jis taip pat buvo vienas iš vadovaujančių karių pasipriešinant komunistų ruošiam sukilimui.

• JAV LENKŲ pasipiktinimas J. Gronouski išstūmimu iš Johnsono kabineto auga. Spėjama, kad demokratų per artėjančius rinkimus nustos daugelio lenkų balsų.

• LIN PIAO, R. Kinijos krašto apsaugos ministras, paskelbė straipsnį, kuriame Pekino pagrindiniu užsienio politikos tikslu pabrėžiama JAV izoliacija ir vėlyvesnis sunaikinimas.

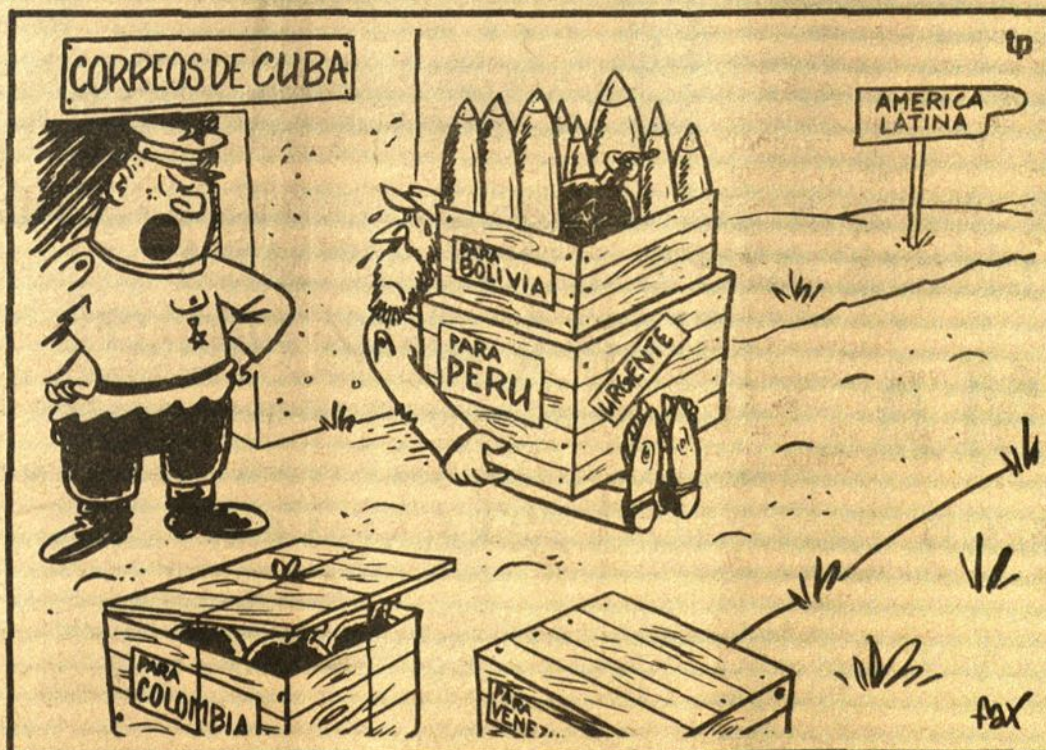
JAV konservatyvioji spauda reikalauja apleisti JTO, kad tik ten būtų priimta Raud. Kinija. Toprimimo šiomis dienomis įsakmiai pareikalavo JTO gen. sekret. U Thant.

• DR. ALBERTO ŠVEICERIO mirtis sukėlė gilią liūdesį visame pasaulyje. Nobelio premijos laureatas mirė Afrikoje, Gabone, sulaukęs 90 m. amžiaus. Tai buvo viena šviesiausių šio šimtmečio asmenybių, savo humanizmo nepralenkiamas, savo pasišventimu artimam nepasiekiamas pavyzdys.

Kitokį, negu mūsų, kriterijų pažintroje į save ir į tautą. Mūsų kriterijus -- komunizmas. Mes Lietuvoj matom tik komunistus ir ne komunistus. Ten -- Lietuva dabar yra tik geri žmonės, blogi žmonės ir rusai. Kas komunistas ar nekomunistas -- dešimtaeilis klausimas.

Ketvirta problema -- patriotizmas. Lietuviai Lietuvoj dabar atrodo keleriojai karštesni Lietuvos patriotai už dažną iš mūsų. Bet tas patriotizmas, deja, tik peizažinis ir folklorinis. Tai melė Lietuvos peizažui: Lietuvos dangus žydriausias, Palangos smėlis smulkiausias, pievų žolė žaliausia, gėlės spalvingiausios, upių ir ežerų vanduo skaidriausias. Būti lietuviais -- tai dainuoti lietuviškas liaudies dainas, dėvėti tautinius drabužius, šokti lietuviškus šokius.

Peizažinis, folklorinis patriotizmas -- gerai. Bet ir rusai patenkinti, kol jis tik toks. Tautai to permaža. Problema -- kaip išugdyti tautos sąmoningai pozityvų, racionalių patriotizmą ar nacionalizmą, kuris dabartinėje realybėje siektų net ir primestą socializmą perdirbti lietuvišku, tai yra geresniu, gal net geriausiu pasauly!

- Skubėk prėkes į vietą pristatyti. Nemanyk, kad jie patys atvyks pasiimti!

(Nukelta į 2 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

PIETŲ AMERIKA susirūpinusi savo ateitimi. Jei šio šimtmečio pradžioje ten gyveno 60 milijonų žmonių, tai 1960 metais jau buvo 207 milijonai ir dabar kasmet priauga 3,5%, kas reiškia, kad prie tokio tempo už 20 metų Pietų Amerikoje bus 414 milijonų žmonių.

Visus tuos žmones apgyvendinti nebūtų problemos, nes Pietų Amerika dar turi didelius neapgyventus plotus, nors daug kur bus sunku žmogui įsikurti dėl klimato sąlygų. Tačiau su laiku ir ši kliūtis su naujomis technikos priemonėmis bus nugalėta.

Svarbiausia problema yra ta, kad greitai augant gyventojų skaičiui, nesiseka tokiu pat greičiu kelti gyvenimo lygį. Jei gyventojų kasmet didėja 3,5%, tai maisto gamyba auga tik 2%. Jei ir šią problemą pavyktų išspręsti su JAV pagalba, kuri maisto pagamina daugiau negu gali suvartoti, tai liktų neišspręsta žmonių darbu aprūpinimo problema, kuri Pietų Amerikoje darosi vis aštresnė. Daugely vietų padėtis yra kritiška. Prie didžiųjų miestų išaugo ištiesi mizerijos kvartalai: Caracase "Ranchos", Rio ir Sao Paulo "Favelas", Limoj "Barriadas", Bogotoj, Medellinoj ir Baranquilloj "Tugurios". Tie kvartalai be sustojimo auga, pasipildydami vis naujai atvykstančiais darbu neparuoštais darbininkais, kurių nemėgsta miesto darbininkija, bijodama, kad jie neatimtų darbo. Tuose mizerijos kvartaluose plečiasi nusikaltimai, prostitucija ir revoliucinė propaganda. Tuos žmones lengva suaugtiotui riaušėms gatvėse, nes jie nieko neturi ir nerizikuoja nieko prarasti.

Dėl tų neramumų ir užsienio pramonininkai nedrįsta investuoti kapitalo, kuris reikalingas pramonės išvystymui, o didžiūmoje Pietų Amerikos kraštai to kapitalo neturi. Susiduriama su užburto ratu: gyvenimo lygis negali pakilti, jei nebus sumažintas gyventojų didėjimas, tad ten visu rimtumu keliamas gimdymo kontrolių įvedimo klausimas.

HAVANOJE vienoje kavinėje du kubiečiai diskutuoja, gurkšnodami kavą:

-- Kada mes Kuboje įgyvendinsime tikrąjį komunizmą? -- nerimauja vienas.

-- Greitai. -- atsakė kitas.

-- Kaip atpažinsime?

-- Labai paprastai. Mes būsim įgyvendinę pilną komunizmą, kai Castro pradės importuoti cukrų...

(vg)

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.
Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:
Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

SKIRTUMAS PRIKLAUSOMYBĖ

Penkiasdešimt devyni lenkų vyskupai, trys arkivyskupai ir pats kardinolas Wyszyński šio mėnesio pradžioje buvo susirinkę Wroclawe, buvusiam Breslau, paminėti Lenkijos katalikų bažnytinės administracijos veikimo vakarinėse (po karo iš Vokietijos perduotose) srityse. Tačiau tai buvo ne tiek sukurtoji iškilinė, kiek nepasitenkinimo demonstracija prieš ... Vatikano politiką.

Su komunistine valstybės valdžia lenkų bažnytinės administracijos santykiai, suprantama, gana prasti. Bet pažįstojų vakarines sritis nėra skirtumo tarp katalikų ar komunistų: čia abeji vienodai karšti lenkai nacionalistai.

Wroclavo vyskupų susirinkime buvo ir oficialus valdinis korespondentas, plačiai ir palankiai informavęs lenkus apie vyskupų susirinkimą per komunistinės valdžios kontroliuojamą spaudą. Nes vyskupai ten rašė laiškus Vatikano vyresnybei, kritikuojančią ne Varšuvos, o Vatikano politinę poziciją. Vatikanas, mat, tebesilaiko tradicinės politikos -- bažnytinių provincijų ribas derina su politinių sienų pasikeitimais tik tada, kai tie pasikeitimai sutarti ir patvirtinti atitinkamoje taikos konferencijoje. Dėl to Lenkijos po karo iš Vokietijos perimtos sritys Vatikanas leidžia lenkų vyskupams bei klebonams veikti tik de facto, o de jure tos sritys Vatikano aktyse tebėra Vokietijos bažnytinės provincijos dalis. (Panašiai padėtis tebėra ir naujų politinių sienų suskaldytoje Vilniaus arkivyskupijoje).

Tokia Vatikano pozicija erzina visus lenkus -- ir komunistus, ir vyskopus. Dvi -- iš esmės tarptautinės -- srovės lenkyniauja lenkų visuomenės aktyse, katra narsiau pasireiškė gindama tą grynai tautinį lenkų interesą. Vyskupai tuo reikalu sutaisė tokį laišką Vatikalui, kad varšuvinės valdžios stebėtojas pritariamai lingavo galva, bet vaticaninės vyresnybės buvo pasirūpinę, kad to laiško tekstas bent viešai vyskupų susirinkime nebūtų skaitomas. Tačiau vyskupai, ypač kardinolas Wyszyński, savo kalbose atvirai pasisakė prieš Vatikano, anot jų, "atsilikėlišką" poziciją.

Čia įsidėmėtina ne tiek lenkų vyskupų, kiek jų dabartinės valdžios laikysena. Tos valdžios priklausomybė nuo Maskvos -- vieša paslaptis. Tačiau ji visidėlio yra ir nepriklausoma bent tiek, kad gali ginti, gina ir apgina eilę grynai tautinių lenkų interesų. Žinoma, Maskva savo laiką pati pasiūlė atlyginti lenkams vakaruose už atimtas -- didžia dalimi ginčytinai kurį laiką ir turėtas -- rytines sritis. Vakary (ne vien Vatikano) politikai tą atlyginimą tebe laiko po klausukų, o Maskva jį remia be rezervų ir tuo lenkus, ne vien komunistus, gana stipriai pririšo prie savo politikos. Tačiau, būdama bent iki tam tikro laipsnio nepriklausoma, Lenkijos valdžia ne tik nevengia komunistų-internacionalistų akiai neortodoksiškų priemonių legalizuoti lenkų įgytoms sritims, bet ryžosi pasirūpinti ir kitais grynai tautiniais lenkų interesais net už Lenkijos ribų, net Maskvos viešpatijoje. Jie gavo teisę šimtam tūkstančių lenkų bei kitų buvusių Lenkijos piliečių persikelti Lenkijon iš Sovietijos, jų tarpe beveik dviem šimtam tūkstančių vien iš Lietuvos. Lietuvoje likusiems lenkams jie išrūpino lenkų kalba leidžiamų laikraščių ir lenkų

dėstomąją kalbą mokyklų, -- privilegiją, kokios neturi Sovietijoje už lenkus gauseni žydai, juo labiau neturi jokia kita Maskvos viešpatijoje esanti tautinė grupė, turinti kitur savo valstybę. Lenkų menininkų ir net turistų išvykos į Sovietiją daugiausia nukreiptos į Vilnių...

Sovietinės valdžios pirmūnai Lietuvoj kartoja ir kartoja, kad tik dabar Lietuva esanti tikrai nepriklausoma, suvereni respublika. Bet ar jie bando ir ar gali rūpintis lietuvių interesais nors tiek, kiek tai daro lenkų komunistinė valdžia?

Pradant maždaug 40 kilometrų nuo Vilniaus, yra daugiau kaip 20 gana tirštai lietuviškų valsčių, dėl kurių, paliktų Gudijos ribose, niekas tenai nekelia balso. Lietuviai tenai ne tik neturi lietuviškų mokyklų (kaip lenkai apie Vilnių ir giliau Lietuvoj turi lenkiškas), ir turi mokytis gudiškai ar rusiškai, bet negali net bolševikinės "teisybės" lietuvių kalba atspausdintos iš kaimyninio Vilniaus išsirašyti: turi tenkintis gudiškais ar rusiškais laikraščiais. Buvo kurį laiką ten kelios lietuviškos mokyklėlės, ir tos jau užgnaužtos. Ką į tai "suvereninės respublikos" valdžia ir jos kultūrininkai? (Prieš trejetą metų nusuntę studentų folklorininkų ekspediciją pažinti gyvus lietuvius, kaip į kokias archeologines iškase-nas).

Kai lenkai išsirūpino galimybę parsitraukti šimtus tūkstančių savo žmonių namo, vilniškiai suverenai tebetalkininkavo lietuvių ekspedijavime iš Lietuvos, ir nepasistengė, ar gal ir negalėjo pasistengti tą ekspedijavimą pakreipti atgal.

Čia ir yra skirtumas priklausomybėje: Lietuvos priklausomybėje ir Lenkijos.

Sušnėra gandai Lietuvoj iš lūpų į lūpas, kad visdėlio "respublikos valdžia ir partijos vadovybė daro politiką". Sako, netgi sprendžianti Mažosios Lietuvos su Karaliaučium prie Lietuvos prijungimo klausimą! Kada, tuoj po karo, tas jų sprendimas buvęs neigiamas: nebuvę kuo tą tuščią kraštą apgyvendinti!

Argi? Turėtų Lietuva bent panašios nepriklausomybės, kaip Lenkija, tai net ir komunistinė valdžia, įsigėdusi įgyvendinti kolektyvizaciją ir tuo tikslu iškelinti "nepalankų elementą", nebūtų turėjusi ir nebūtų net galėjusi tremti masės ūkininkų kaž-

kur į Sibirą: būtų galėjusi net ir geruoju iškeldinti juos į Mažąją Lietuvą, į Tiltę, Gumbinę, Karaliaučius, kaip ir lenkai darė, apgyvendindami naujai įsigytas sritis. Ir dėl Vilniaus apgyvendinimo vargų anais metais Matulio New Yorke lietos ašaros buvo krokodiliškos. Nes, jei Lietuvoj vadovauti pasižovusieji būtų turėję bent kiek nepriklausomybės pasipriešinti Rusijos čekistų terorui, vietoj jam klusniai talkininkavę, tų vargų nebūtų buvę.

Yra skirtumų priklausomybėje. Dėl jų Lietuvoj tad ir neatsitinka įdomių dalykų, netgi tokių, kaip Lenkijoje.

Žinau, kad ši diena jums maloni ir svarbi. Tai jūsų metinė šventė. Ji virto gražia tradicija jūsų didžiamajame Šiaurės Amerikos žemyno krašte. Tai jūsų lietuviškos vienybės, draugiškumo, broliško sugyvenimo šventė.

Ir man ši diena taip pat svarbi ir maloni. Pirmiausia, kaip lietuviui, praleidusiam netrumpą gyvenimą besirūpinant daugiausia užsienio lietuvių reikalais. Antra, kaip JAV lietuviui, taigi artimiausiam jūsų kaimunui, kuriam visada rūpėjo tautinis bendravimas su Kanados lietuviams. Pagaliau, atliekant malonią pareigą pabūti jūsų tarpe ir pasveikinti jus Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos vardu ir padėkoti Kanados Lietuvių Dienos rengimo komitetui už bičiulišką pakvietimą ir už jo sunkų, bet rūpestingą darbą šią šventę sukuriant ir pravedant. Mums labai žvešti ir pramogauti tik malonumas. Bet jums buvo ilgas darbas ir rūpestis. Ačiū, įėjau už tai tik žodžiu, būtų galima padėkoti.

Man rodos, kad Kanados lietuvių bendruomenėje šis procesas truputį sklandžiau ir veiksmingiau praėjo. Viena, čia vyresniųjų ateivių sąjūdžiai ir draugijos dar nebuvo taip nusistovėjusios. Antra, naujųjų ateivių tarpe buvo stiprių asmenybių, gerų vadų ir ryžtingų veikėjų. O per tai jie ne tik padėjo pagrindus Kanados lietuvių solidarai bendruomeninei veiklai, bet didelį įnašą davė ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės idėjos įkūnijimui.

Ne veltui pati pirmoji Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba buvo išrinkta iš Kanados lietuvių tarpo. Gražiu darbu ir dideliu lietuvišku pasiaukojimu ji daug prisidėjo, kad ši mūsų tautinio solidarumo mintis užsieniuose vis giliau leistų šaknis.

Ne veltui antrasis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas prieš porą metų įvyko Kanadoje, Toronto mieste. Čia tolesniam sąjūdžiui vadovavimas buvo patikėtas Amerikos lietuviams. Tik mums buvo jau lengviau šią pareigą perimti ir toliau tęsti, kada jūs jau padėjote pagrindus. Kiekviena Kanados Lietuvių Diena yra išraiška ir apvainikavimas tos dvasios, kuri gyvai skleidžiasi iš jūsų lietuviškoje literatūroje, dainoje, mene, visuomenėje, politinėje ir ekonominėje veikloje.

Visu tuo gali tik pasidžiaugti ir pasisemti įkvėpimo viso laisvojo pasaulio lietuviui.

Bet, kaip žinoma, kiekvienais metais, ir ypač šiais metais, mūsų džiaugsmas yra temdomas. Mus slegia ir kankina žinojimas, kad pagrindinis lietuvių tautos tikslas vis dar nėra pasiektas ir tam aiškių prošvaisčių vis dar nematyti.

Bet gi nesame vaikai, kurie užsispiria ką nors gauti ir tą nori gauti būtinai tuojau, o kai negauna, tai verkia. Subrendusieji žino, kad ne viską galima gauti, ko nori ir ko reikia. Patyrusieji supranta, kad reikia tvirtai laikytis savo nusistatymų, žinoti, ko nori, ir tam ilgai ir kantriai dirbti. Tik po to, kai žemė gerai išpuštena, geros sėklos pasėtos ir nuolat prižiūrimos, išauga tai, kas buvo pasėta ir atneša skanių vaisių.

Šiomet Lietuvos okupantai maskoliai savo pakalikams pa-

vergoje tėvynėje įsakė džiaugsmingai minėti Lietuvos pavergimo 25 metų sukaktuves. Mes, laisvieji lietuvių, irgi minime tą sukaktį, kaip mūsų skausmo priminimą ir ta proga iškeliame didingas mūsų brolių pastangas kovoti už laisvę, priešintis okupacijai, reikalaujanti lietuvių tautai laisvės ir nepriklausomybės tokiu laikotarpiu, kada likusis pasaulis kasmet vis kelioms naujoms tautoms pripažįsta valstybinę nepriklausomybę, kurios jos niekada nebuvo turėję.

Malonu matyti, kad lietuvių tautinis susipratimas užsienyje ir garbės jausmas visiškai nebuvo paveiktas okupanto pastangų jį palaužti. Išskyrus šimtą kitą senų bolševikinių fanatikų ir nai-vių nesupratusių, niekas daugiau šiais metais nevyko į okupuotą Lietuvą švęsti Lietuvos pavergimo iškilmių.

Ir tai nereiškia, kad mes esame "nutraukę santykius" su tauta. Su lietuvių tauta tėvynėj mes palaikėme ir palaikome santykius, kokius tik galėjome ir galime išgalvoti, okupanto leidžiamus ir neleidžiamus, visokiais būdais trukdomus. Mes sekame pavergtos tautos gyvenimą iš visų šaltinių, informuojamės laiškais, padedame draugams ir giminėms medžiagiškai, pagaliau, mes suprantam jų likimą ir sąlygas. Bet nebendradarbiaujame ir nepalikiame jokių draugysčių su Lietuvos okupantais ir aiškiai jų bendrininkais. Jie nėra lietuvių tautos dalis. Jie yra Lietuvos laisvės smaugėjai.

Išmintingų vyrų sakoma, ir tas mums visai aišku, kad šiuo metu dar nesimato sąlygų, jog Lietuva ir kiti sovietų pavergti kraštai galėtų staiga ir iš karto atgauti pilną tautinę laisvę ir valstybinę nepriklausomybę. Šiame idealo kelyje nurodoma, kad turėsime juo eiti laipsniškai, palaipsniui, su kompromisais. Tada mums ne nuo dabar suprantama.

Galbūt ir yra toks kelias, kur, kaip lietuvių patarlėje sakoma, ir vilkas būna sotus ir avis išlieka gyva. Bet tai labai retas atsitikimas, ir aš savo gyvenime dar nematčiau daug tokių gudruolių. Kad avis išliktų gyva, sveika ir jos šeima saugiai augtų, vilkas turi būti pašalintas atgal į girią. Toks yra gyvenimo dėsnis, paremtas logika ir patyrimu. Galime gudrauti, ieškoti su vilku kompromisų, kęsti jo skriaudas ir nuolatini pavojų, bet niekada neužmirškime paties dėsno.

Šie metai rieda į galą. Ir man nebereikia jums priminti, kad laisvoji pasaulio lietuvių bendruomenė nepasitenkina tik skausmingai paminėdama Lietuvos pavergimo amžiaus ketvirtį.

Jaunų žmonių iniciatyva, daugiausia New Yorke, iškilo sąjūdis, kad laisvieji Amerikos lietuvių dar kartą iš daugelio kartų ir taip be atvangos organizuotai pademonstruotų pastangą nuolat laikyti Lietuvos laisvės bylą gyvą ir atvirą. Šis klausimas turi būti nuolat primenamas pasauliui ir nešamas į Jungtines Tautas, Amerikos lietuvių visuomenę vieningai ruošiasi palaikyti šį žygį. Neturiu abejonės, kad savo dėmesiu, parama ir, kiek salygų leis, asmeniškai dalyvavimu tautai palaikys ir Kanados lietuvių bendruomenės aktyvieji tautiečiai.

Kiekvieną užsienio lietuvių dvasinio bendrumo, kūrybos ir jau-

'Tauta yra pilna ir gyva, kai joje reiškiasi visi nariai be amžiaus skirtumo'

PLB pirm. J. Bachuno žodis Kanados Lietuvių Dienoje

Kanados lietuvių tautinį, kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą. Kanados lietuvių, kaip ir tolimosios Australijos lietuvių, vien iš pirmųjų panorėjo ir sugebėjo taip organizuotis, kaip tas netrukus buvo išryškinta Pasaulio Lietuvių Bendruomenės planuose. Australijoje tautai nesukėlė jokių problemų, nes ten lietuvių ateivių kolonija buvo beveik visiškai nauja. Kanadoje gi ji jau rado ankstyvesnius pagrindus, su kuriais turėjo derintis, ieškoti susipratimo ir susijungimo. Tautai nebuvo paprasta ir lengva. Bet Amerikoje šis procesas buvo dar sunkesnis. Čia nesisekė ir dar nesisekė "dvejiems lietuviams", skirtingų generacijų ir kiek skirtingų kultūrų visais klausimais susitarti ir susivienyti.

Man rodos, kad Kanados lietuvių bendruomenėje šis procesas truputį sklandžiau ir veiksmingiau praėjo. Viena, čia vyresniųjų ateivių sąjūdžiai ir draugijos dar nebuvo taip nusistovėjusios. Antra, naujųjų ateivių tarpe buvo stiprių asmenybių, gerų vadų ir ryžtingų veikėjų. O per tai jie ne tik padėjo pagrindus Kanados lietuvių solidarai bendruomeninei veiklai, bet didelį įnašą davė ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės idėjos įkūnijimui.

Ne veltui pati pirmoji Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba buvo išrinkta iš Kanados lietuvių tarpo. Gražiu darbu ir dideliu lietuvišku pasiaukojimu ji daug prisidėjo, kad ši mūsų tautinio solidarumo mintis užsieniuose vis giliau leistų šaknis.

Ne veltui antrasis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas prieš porą metų įvyko Kanadoje, Toronto mieste. Čia tolesniam sąjūdžiui vadovavimas buvo patikėtas Amerikos lietuviams. Tik mums buvo jau lengviau šią pareigą perimti ir toliau tęsti, kada jūs jau padėjote pagrindus. Kiekviena Kanados Lietuvių Diena yra išraiška ir apvainikavimas tos dvasios, kuri gyvai skleidžiasi iš jūsų lietuviškoje literatūroje, dainoje, mene, visuomenėje, politinėje ir ekonominėje veikloje.

Visu tuo gali tik pasidžiaugti ir pasisemti įkvėpimo viso laisvojo pasaulio lietuviui.

Bet, kaip žinoma, kiekvienais metais, ir ypač šiais metais, mūsų džiaugsmas yra temdomas. Mus slegia ir kankina žinojimas, kad pagrindinis lietuvių tautos tikslas vis dar nėra pasiektas ir tam aiškių prošvaisčių vis dar nematyti.

Bet gi nesame vaikai, kurie užsispiria ką nors gauti ir tą nori gauti būtinai tuojau, o kai negauna, tai verkia. Subrendusieji žino, kad ne viską galima gauti, ko nori ir ko reikia. Patyrusieji supranta, kad reikia tvirtai laikytis savo nusistatymų, žinoti, ko nori, ir tam ilgai ir kantriai dirbti. Tik po to, kai žemė gerai išpuštena, geros sėklos pasėtos ir nuolat prižiūrimos, išauga tai, kas buvo pasėta ir atneša skanių vaisių.

Šiomet Lietuvos okupantai maskoliai savo pakalikams pa-

nystės bruožą mes stengsimės surasti ir jį parenti. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos vardu aš noriu pasinaudoti šia suteikta proga priminti ir pakviesti kuo daugiau Kanados lietuvių jaunomenės atstovų aktyviai dalyvauti kitais metais Chicagoje įvyksiančiame pasaulio lietuvių Jaunimo Kongrese.

PLB Valdyba 1966 metus skelbia Jaunimo Metais.

Skatinti lietuvių visuomenę domėtis savo jaunimu, jo problemomis, rūpesčiais. Traukti į lietuvišką darbą. Parodyti pasitikėjimą sudarant sąlygas aktyviai reikšti 1966 metų Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimuose ir t.t.

Skatinti jaunimą aktyviai jungtis į visą lietuvišką gyvenimą -- kultūrinį, visuomeninį, politinį, organizacinį, spaudos, sporto ir kt. Savo jėgas, užsimojimus, sugebėjimus parodyti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese 1966, birželio 30 - liepos 3 Chicagoje. Įprasminti Jaunimo Metų paskirtį visose laisvojo pasaulio lietuvių Bendruomenėse.

Atvirai sakant, aš niekada neskirsčiau ir neskirčiau lietuvių tautinėje veikloje dalyvaujančių žmonių pagal jų užsiėmimus ar amžių. Kiekviena tauta yra gyvas ir nuolat besikeičiantis organizmas, susidedantis iš kūdikių, jaunuolių, suaugusiųjų ir senų. Tautos gyvenime visi atlieka savo paskirtą vaidmenį. Niekas neturi privilegijos būti amžinai jaunas, ar nelaimės pasenti ir išnykti. Šios dienos kūdikis už šešių ar septynių dešimtmečių (kurie gana greit prabėga...) jau bus senelis, gi jaunuolis dar ankščiau. Tauta yra pilna ir gyva, kai joje reiškiasi visi nariai be amžiaus skirtumo.

Jaunimo Kongreso vienu iš uždavinių, kaip aš suprantu ir nujauciu, turės būti, ir gal tikrai bus, lyg ir vienas iš ryškesnių "sąjūgių pasikeitimų" dabartiniam užsienio lietuvių kultūriniam visuomeniniam ir politiniam gyvenime. Per du pastaruosius dešimtmečius daug kas gal kiek per ilgai užsistovėjo rutinoje. Jaučiame ir matome, kad per tą laikotarpį užaugo nauja generacija, gerai išmokslinkta ir turinti daug pajėgumo mūsų būsimoje lietuviškoje bendruomenės struktūroje. Metas jai pasitarti, susipažinti ir nusistatyti lietuviško darbo kelią.

Su šia man brangiausia viltimi sveikinu jus, sesės ir broliai Kanados lietuvių, plačios jūsų šalies tautinėje dienoje. Taip pat dėkoju už suteiktą progą arčiau jus pažinti ir vis giliau pajusti, kas yra tas didžiausias turtas ir mūsų išlikimo bei gyvenimo prasmės užsienyje garantija -- tautinis solidarumas ir gyvoji lietuvių bendruomenės dvasia.

BOSTON

VINCO KRĖVĖS VEIKALŲ INSCENIZAVIMĄ

Išpildys Vyt. Valiuko vaidintojų trupė iš New Haveno, Conn., rugsėjo 26 d. (sekmadienį), 3 v. p. p., So. Bostono Lietuvių Piliečių Klubo Auditorijoje.

Bus vaidinamos scenos iš veikalų: "Danguis ir žemės sūnūs", "Sėdimo ir Raganiaus".

Režisūra Vyt. Valiuko, scenovaidis dail. Albino Elksaus, muzika ir efektai Birutės Logienės.

Rengėjai visus maloniai kviečia atsilankyti ir pasigrožėti žymiausio mūsų literatūros klasiko vaikų in-scenizavimu.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

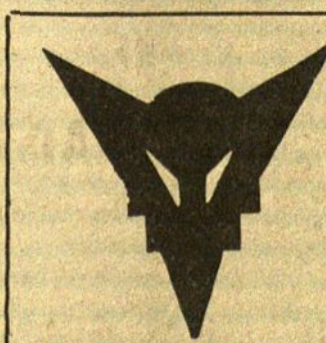
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJA
VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŪS KAILIAI

"SPARTA" atstovybė
RADIJO, RAŠOMOS IR
SKAČIAVIMO MAŠINOS

MUZIKOS NAMUS
PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

MŪSŲ SPAUDA IR MES (6)

MŪSŲ DIRVOS
PURENIMAS

Juozas J. Bachunas

Pabaigoje norėčiau atskirai pakalbėti apie Dirvos ir Vilties bendrovės reikalus. Tarnavau iš tikrųjų ir pakviestas. Tik, matot, pasielgiau, kaip koks karininkas strategas (nors tokiu savo gyvenime neteko būti) -- pirmiau norėjau "prisišaudyti"...

Dirva po karo per trumpą laiką išvaikščiojo abiem būdingais Amerikos lietuvių laikraščių keilais. Jos buvęs ilgametis redaktorius - leidėjas (Kazys S. Karpius), kiek pavargęs nuo sunkaus darbo, ir amžius pradėjo ant nugaros lipti, pamatęs, kad Amerikon atvyko naujų pajėgų, ir norėdamas sudaryti sąlygas joms pasireikšti, perleido Dirvą naujam redaktoriui - leidėjui Vincui Rasteniui. Šisai nešė tą jungą kantariai ir su pasišventimu. Susidarius sąlygoms persikelti (New Yorką kitoms pareigoms, rodos, be didelių ašarų paliko Dirvą Biliui Baidžiūnui.

Tada ne už ilgo Dirvą leisti ėmėsi platesnė bendruomenė, kitaip sakant, tautinės srovės rėmėjai. Buvo grįžta prie kitų išbandytos priemonės -- suorganizuoti bendrovę, kuri buvo pavadinta Viltimi. Redaktoriui ir reikalų vedėjui tapo irgi naujas ateivis, su patyrimu spaudos darbe nepriklausomoje Lietuvoje -- Balys Gaidžiūnas. Kol Vilties bendrovė buvo tik graži viltis ir kol suorganizavo stambesnius kapitalus laikraščiu leisti, naujas redaktorių irgi turėjo dar ilgą laiką padirbėti "karpiškai" ar "rasteniškai".

Jis buvo redaktorius ir bendrovės reikalų vedėjas, taigi "biznio" šeimininkas ir turėjo viską aprėpti. Darbas buvo sunkus, ne be sušlubavimo, bet visi dar atsimename, kad bendrai paėmus, sekėsi. Atėjo talka iš tautinės srovės veikėjų ir inž. E. Bartkaus. ALTS skyriai pradėjo prisidėti ne tik gražiais žodžiais ir linkėjimais, bet ir pinigais įnašais. Susirinko pinigų geriau įrengti spaustuvei, nupirkti naujos technikos mašinoms, ir kas labai gražu -- pabažinti Dirvą, galiausiai paverčiant ją kaip ir "pusdienraščiu". Dėl to ilgai dvejoja ir dabar tebėra skirtingų nuomonių. Vieni manė ir gal tebemanoma, kad užtektų savaitinės Dirvos, kiti (turbūt dauguma) labai patenkinti jos pabažinimu,

treti gi dar apie dienraštį pasvajoma...

IŠBANDYTAIS KELIAIS

Tada buvo užpirti ir Dirvos namai, kurie davė papildomų plaukų, nes čia buvo išnuomojamos krautuvės, nuomininkai užmokėjo nuomą. Galima sakyti, kad pačiai Dirvai jos patalpos "nieko nekaštavo".

Bet redaktorius ir reikalų vedėjas vis reikalavo, kad Dirvai būtų sudarytas rezervo kapitalas, kiek atsimenu, apie penkis tūkstančius dolerių, nes tokios pinigų atsargos būtinai reikalingos operacijų tęstinumui, norint verstis ne tik su šia diena, bet ir ateitį užtikrinti. Pirmuoju laikotarpiu man labai arti teko pažinti Dirvos reikalus, nes buvau (per jėgą) išrinktas Vilties bendrovės pirmininku. Dėl savo tarnybos laikotarpio neturėčiau skundų: prisidėjau, kiek galėjau ir mokėjau, ir turėjau vilties, kad su Viltimi ir Dirvai nebus blogai. Po manęs buvo įkalbėtas Vilčias pavadavoti dr. Juozas Bartkus, gal ne laikraščių žmogus ir su spaustuvėmis nedaug pažinties turėjęs. Bet jis irgi stengėsi, kiek išgalėjo, su pasišventimu ir pasiaukojimu. Gi Dirvai kapitalą didinti labai padėjo jo sūnus inž. E. Bartkus (su kitais), skraidydamas po lietuvių kolonijas ir rasdamas naujus šimtinkus.

Bet jau ėmė rasti daugiausia nesklaidumų, nepasitenkinimų, net apšnekėjimų, ko pasitaiko prie kiekvieno laikraščio ir dėl to daug jaudintis netektų. Taipgi niekad netrūksta žmonių, kuriems, kad jie geriau supranta redagavimo ir spaustuvų reikalus, negu redaktoriai ar spaustuvininkai, nors kartais jie tuose darbuose niekad nebuvo nešę atsakomybės ir net kiek didesniais raštininkais nepasireiškė. Tų nepasitenkinimų ir nesklaidumų pasekoje, bene dešimtmetį išdirbęs redaktorių ir reikalų vedėjas buvo atleistas, mano nuomone, nelabai džiuginti. Prityrę visuomenininkai ir organizatoriai būtų galėję surasti žymiai švelnesnius būdus, jeigu jau ne nuomonėms suderinti, tai nesutikimams diplomatiškai išrišti. Susipykti ir amžinais priešais pasidaryti, -- ne, mes čia

negalime sau leisti tokios prabangos, nes iš to jokio pelno, o nuostolių daug.

"LIBERALAI" IR
"KONSERVATORIAI"

Tada buvo pakviestas naujas redaktorių ir reikalų vedėjas J. Čiurberkis, kuriam redaguoti ir visus reikalus tvarkyti ne kiek nebuvo lengviau ir paprasčiau, negu prieš tai. Ir ginčų, kad ir ne tokių pat, tai kitokių vis atsiradavo ir tebeatsiranda. Tautinės srovės vadai ar arti laikraščio leidėjų stovintieji asmenys vis iškelia skirtingų pažiūrų į reikalų tvarkymą bei redagavimą. Kai kada panaudojami net "ideologiniai" argumentai. Esą, anie tai "pažangieji tautininkai", "liberalai", o mes tai tikrieji ir ištikimieji 100% tautininkai. Gi tie "liberalai pažangieji" taip pat nepėsti ir atsikerta: mes už pažangą, naujesnės dvasios ieškojimą, mes su dabartiniais laikais, gi anie tai "prieštvaniniai", "konservatoriai", kurie prieš 25 metus, o gal ir iš viso nieko nebegalvoja.

Tokios diskusijos įdomios, man net patinka pozityvus apsišaldymas, nes tai irgi skatina... pažangą ir vis naujų kelių ieškojimą. Turiu savo nuomonę, kad būtinai turėčiau dėl kiekvieno pabrėžimo ar nepritrimo ją išreikšti ar išsilaikyti, kaip ožys.

Tai dėl to, kad čia neturi beveik jokios reikšmės, ar Dirvos redaktoriai ir leidėjai, reikalų vedėjai ir bendradarbiai bus labai "pažangūs liberalai" ar "prieštvaniniai konservatoriai", ar vienu ar kitu atspalviu. Kokie jie bebūtų, jie bus užtenkami geri, jei sąžiningai dirbs laikraščiu ir turės gabumų kaip rašytojai ar kaip administratoriai. Dirvai šiandien reikia, kaip sakoma, apie 16,000 dolerių rezervo kapitalo. Jei laikraštį norime išlaikyti ir dar pagerinti, tai jo būtinai reikės. Ir visada reikės savo spaudą, svetūr išsinešančią, paremti. Visada! Tai reikia žinoti, suprasti ir nustoti dėl to dejuoti, arba vis "nuodėmių atleidimo ožių" ar kokių "kaltininkų" ieškoti.

Atsižvelgiant į svetūr einančių mūsų laikraščių sąlygas, nėra daug skirtumo, kas bus leidyklos reikalų vedėjas. Laikraštis vis tiek neapsieis be aukų. Tik gal vienam vedėjui vadovaujant, aukų reikės mažiau, kitam daugiau, -- tati priklauso nuo laiko aplinkybių ir asmens gabumų tvarkyti reikalus.

Per Vilties suvažiavimą New Yorke, kur tie klausimai buvo diskutuojami, buvo nemalonių ginčų, senų svajonių, senų kerštų ir priekaištų be rimto pagrindo. Bet viskas, kaip tautininkuose jau įprantama, išsilygino, išsilaikė, ragai apdilo ir bendra kalba ir bendras darbas surasti. Naujieji Vilties ir Tautinės Sąjungos vadovai labai energingai vėl ėmėsi darbo. Padėkime jiems per Sąjungos skyrius ir kiekvienas atskirai. Nes Dirvai reikia naujų pajamų, reikia ir naujų skaitytojų. Daugelio senesniųjų akys gerai nebeprimato skaityti laikraščio "mažas" raidės. Ne vienas gi išskeliauja į amžinas atostogas, iš kurių nebesugrįš. Senesnių ateivių jaunoji karta nebuvo išmokyta lietuviškai gerai kalbėti ir skaityti. Daugelis nebuvo išmokyti ir lietuviškai jausti, nors šiaip šiandien toks dažnas prisipažįsta ir net didžiūojasi, kad yra kad yra lietuvių kilmės, "lietuvis" (seniau būdavo blogiau, daug kas iš jauniklių gėdavosi ir slėpdavosi prisipažinti, kad yra lietuviškos kilmės).

Tai, Dirvai dabar vis daugiau ir daugiau reikia naujųjų ateivių tautos ir paramos, kurią suteikti jie jau gali, nes yra kone visi pavyzdiniai (tikrūs). Jų vaikai, nors smarkokai amerikoniškes, bet sudaro dar gana didelį naujosios inteligentijos būrį, kuris netrukus ant savo pe-

AKIMIRKOS

Padidinamasis stiklas

Tik svyrantys kryžiai prie vieškelio pilko
Nulūdusiems telkia žadėtą paguodą.
Čia rauda tėvynė, ant kėno užvilks
Kaip sutemą gedulą juodą.

Tik svyrantys kryžiai prie vieškelio pilko
Bučiuodami keikia pasaulį ir žemę. -
Už ką gi prieš mirtį prie mūro jie kltupo?
Už ką mūs tėvynę taip liūdina, sutemę?...
(1928 m.)

Žinoma, negali būti jokios abejonės, kad pasaulis nei vakar, nei dar šiandien nėra tobulai susitvarkęs. Apstu neteisibių, laisvės varžymų, prievartavimų, skriaudų, žudynių. Civilizacijos ratai rieda į priekį girgždėdami, ir dažnas pykstame, kodėl taip nespārčiai. Tik viena sovietų Rusija linguoja pasiryžimais: kas penkeri metai vis užplanuoja visus pažangesnius prisivytį ir pralenkti. Ir jeigu kiti vietoje stovėtų ar atgal žengtų, tai ji būtų jau pralenkusi...

Tačiau vėžio žingsniu pasaulis vis rėplioja pirmyn, nors ta pažanga ir lėtoka, ypač paties žmogaus pažanga. Sunku išlaikyti tvarką ir pusiausvyrą. Kas blaiviausia, kad kai vienas daro žingsnį pirmyn, kitas, žiūrėk, du žingsniu atgal.

Jeigu didelių ir šimtmečių laisvai gyvenusių imperijų kraštuose vis yra bėdų, jeigu turtingoje Amerikoje dar šiandien reikia leisti įstatymus kovai prieš skurdą, tai jau mažiau nuostabu, kad trūkumų ir negerovių nestigą anuomet vos atskiruosioje juonoje ir labai neturtingoje Lietuvos šalėje, nualintoje karų ir svetimųjų plėšikų.

Kaip visur, taip ir pas mus niekad netrūko tokių, kurie gražiai mokėjo skystis ir kaltinti. Politikos veikėjai, partijų vadai ir karštuočiai, ypač rinkimus pralaimėjusių ar jėga iš valdžios išstumtų partijų kankiniai tuoj virsdavo laisvės, teisingumo ir socialinės pažangos demonstais.

Čių perims lietuvių sargybą.

Gal gi jis padarys geriau už mus, nunokusius "jaunuolius"? Aš manau, kad taip, to laukiu, ne kiek nesierzinu, nepavydžiui ir kai pabūtu to jaunimo suvažiavimuose, sąskrydžiuose -- ir Korpi Neo-Lithuania, skautų, santarių, žviesiečių, Vyčių, ateitinių, studentų ir t.t. ir t.t. -- tai tikrai, kad jie, jeigu tik norės, tai galės daug ką padaryti geriau ir vaisingiau.

Tam pereinamam laikotarpiui mes sudarykime sąlygas lietuviškai spaudai: gyventi ir ją vis gerėti. Sudėkime tiek, kiek būtinai reikia Dirvai toliau purenti, kad joje dygtų sėklos ir augtų atžalynas, kurio norime ateityje.

"SAVO DALIS"...

Amerikoje įprasta visokia prkalbas jeigu ne pradėti, tai nors užbaigti anekdotais. Sako, otoks kalbėtojas tai buvo geras. Aš nesu toks šmaikštus su anekdotais, bet vieną noriu pabaigai pasakyti.

Dažniau pavažinėdamas ir susitikdamas su tūkstančiais lietuvių, kartais išgirstu pasakymus: -- Aš man skirtą darbo dalį pietuvybei jau atidaviau, tegul dabar kiti pasidarbuoja...

Taip pasako žmonės dar pusamžiai, dar pačiame savo gyvenimo žydėjime, neperseję, nepervarę ir nenuskurdę. Iš visų girdimų pasakymų tas man yra mažiausiai suprantamas, arba ir visiškai nesuprantamas. Esu 72 metų su viršum nunokęs ir gal pernokęs vaikinas. Lietuviškoje dirvoje esu sėkęsis ir vis savo dalį lietuvių davęs mažiausia jau per 55 metus. Bet aš vis nesijaučiu, kad tą "savo dalį" jau būčiau atidavęs. Priešingai, aš vis tebesijaučiu lietuviams ir lietuvių skolingas. O jei tą nemalonų "skolos" žodį pamirštu, tai jaučiu pareigą, vienodą vidaus balsą. Pareigą vykdydamas, imu išgyventi malonumą, kuris man padeda pagrąžinti gyvenimo rudens dienas.

Rodos, Vaizgantas yra testamente parašęs, kad norėdamas laimę teikti kitiems, pagaliau laimingas pasidaręs pats. Nežinau, gal tokio laiko nesulauksiu, bet Vaizganto patyrimas galėtų dažną mūsų gundyti.

reikšdami savo idėjas pikta ir šiurkščia proza. Gi poetai, dramaturgai ar apysakininkai suokė subtiliau, plastiškai, vaizdingai, jautriai ir puošniai, kiek kurio vaizduotė ir talentas nešė.

Gabus čia buvo ne tik Skabeika, bet visas tužinas ir antras kitų rašytojų, kurių kūrybinėje programoje vyravo, kaip dabar sakoma, "socialinio protesto" gaidos. Bet nereikėjo būtinai priklausyti protestantams. Nestigo ir kitokių motyvų plėsti mūsų gyvenimą sutirštintom, kai kada visai išsigalvotom spalvom. Pvz., rašytojų kaimininkų partija niekada nebuvo švelni miestininkų liaudžiai. Aš ir šiandien dar beveik stebiuosi, kaip ta supūvimu, ydom ir nuodėmėm permirkusi Kauno sodoma ir homorai galėjo taip ilgai išsilaikyti.

Leonas Skabeika buvo vienas iš tų, kurie mokėjo originaliai ir kitiškai pergventi Lietuvos ir Kauno gyvenimo nuotykius ir gyvenimą iš viso. Jeigu čia man būtų leista visai paprastai ir apčiuopiamai pavaizduoti, kaip ir kuo išsivirdavo kuris nors tikrovės motyvas literatūros kūrinnyje, galėčiau suminėti, kad ir tokius atsitiktiniai atmintin atbėgančius pavyzdžius...

Suimami keturi ar penki bolševikų vadeivos, aiškūs valstybės išdavikai, ruošiantieji dirvą Sovietų Rusijos okupacijai. Jie teisiami ir sušaudomi. Socialinio protesto poezijai auksinis motyvas: "kraujų paplūdo visas kraštas"!

Opozicinėm partijom bei grupėm labai norisi padaryti naujas perversmas ir grįžti valdžion. Deja, nepasisėka. Valdantioji partija uždaro už groty 100 ar 200 pučistų, kurių tarpe kartais pasitaiko ir poetas. Ir kurių poemos apie Golgotą Lietuvoje, ir tuomet "kalėjime rauda mano tėvynė"...

Narsus "liaudies droigas" komsomolcas naktį ant telefono stulpo užkabina raudoną skepetą. Gegužės pirmosios demonstracijėje kiti trys komsomolcai žyduka pabarsto pluoštą Kominternos proklamacijų. Dar vienas iš po skverno ištraukia pakkęs gabalą su užrašu "Šalin fašizmas!" Vėliau atsiranda eilėraščiai: vėlavos raudonos plakos, demonstracijos, plakatų plakatai, mūsų planeta - pirmyn į pergalę...

Penki buhalteriai eikvojo kasą. Du departamentų direktoriai ėmė kyšius. Finansininkas piktai subankrutijo banką, lašinių skutikas -- kredito kooperatyvą. Visi sumti ir nubausti, kiek kam reikėjo. Apsakose, novelėse ir komedijose: erkės, sukčiai, žulikai, spekuliantai užplūdo miestus, čiulpia liaudies kraują, naujoji buržuazija -- parazitų perykla...

Kaip visame pasaulyje, taip ir šventojoje Lietuvoje tūkstančiai valdininkų keisdavo partijos biuletą, pataikaudavo valdžiai, norėdavo išsilaikyti savo vietose ir dar prisikasti prie skanesnio pyrago. O romanuose ši marga bendruomenė -- tai visarivistai ir karjeristai, supūdyti smetoninio režimo, nukrikščionėjusios puvėnos, vėžys! Sovietinei diktatūrai išgalėjus, vienas kitas iš tų pačių rašytojų irgi.. daro karjerą, prisitaiko naujiems ponams, atsisakdami visko, ką šventai tikėjo ir kitus mokė, persisukdami 180 laipsnių zigzagu.

Kodėl pirmajam Nepriklausomybės dešimtmečiui pasibaigus, kaip teigia poetas, buvo "mūsų tėvynė taip liūdina, sutemę"? Kodėl net kryžiai prie vieškelio "keikė pasaulį ir žemę"? Kodėl valdžia "klupdė prie mirties mūro" laisvės kovotojus?

Atsakymą, tarp kitko, duoda anie pamirėti bendro pobūdžio

nuotykių ir jų spalvingas vaizdavimas literatūroje. Tik kažin ar ne pirmiausia ir labiausia buvo "sutemusi ir liūdina" Leono Skabeikos ir kai kurių jo bendra laikų poezija? Visa juk priklauso nuo to, kaip poetas jam pažįstamą tikrovę pergyvena, išsiaučia, atitinkamais vaizdais ir žodžiais interpretuoja. Beveik žavų pasiekti, kokia iš tikrųjų buvo paties poeto gyvenimo aplinka ir kaip ji atsiskambėjo jo kūryboje.

Kaune belgų bendrovės gaminama elektra buvo labai brangi, todėl butai stipriomis lemponėmis nebuvo apšviečiami, o studentų nuomojamose kambarėliuose kai kur spinkėdavo tik 25 vaty lemputės, rečiau stipresnės. Bet Skabeikos miesto šviesos labai stiprios, aknančios, žalios ir raudonos, ir vis vėjui siūbuoja likarnos (kurių tiesą sakant Kaune veik nebuvo, jomis tik ūkininkai šviesdavosi, eidami sutemus į tvartą).

Vėjelis, kuris jau pajėgia nudrėksti keletą lapų miesto sode ar Vytauto parke, - visada pavirsta vėtra, o Borutos įtakoje būtinai "žalia vėtra"...

Dvaukščiai ir kai kur dar žemesni namukai Laisvės Alėjoje, arklio veikama konkė, apvalais akmenimis klotas gatvės grindinys - pergimsta į staigiantį, dundantį, klydantį ir dūkstantį asfalto miestą, "plėno miestą"!

Kellos dešimtys seniausios pasaulio profesijos neišvengiamų atstovų, šiltnaminių gatvių sankryžose, keliolika žydų verslininkų išlaikomų mažųjų bordelių Nemuno gatvės lūšnos ar vėsuotėliuose - virsta tūkstančiais išbadėjusių heterų ir venerų parudodamos meilės, visos žmonijos baises moralinio supuvimo ir išniekinimo, bado ir mirties versmėmis.

Pora išgertų Volfo - Engelmano alaus bonkų Urbano restoranelyje - tampa lėbavimų orgijos, apsaivgės ir girtas pasaulis su kabaretų šokėjom, su klykančiais pajacais, juodu skausmu, pagundos lūpom...

Lemonadų ar vaisvandenių stiklinė, išgerta studentų užkandinėje, lyrikoje negali būti kas kita, kaip tik - žalias taurės, puotojančios šampano vynuėsl...

Tas gyvenimas man buvo pažįstamas ir poeto kasdienos pasaulis taip pat. Bet sustosiu, nes jūs pradėsite tarti, kad noriu poetą pašiepti, išjuokti, prigirdyti satyros ir trivialybių srutose.

Nieko panašaus! Neturiu tokio noro ir tokio tikslo. Man kaip tik patinka, kad lietuvis bent poezijoje nesismulkindavo. Pagaliau, meno kūrybos sąrangoje perdėjimai, hiperbolės, alstringi išryškėjimai, nelauktinumo ir groteskiškumo elementai yra natūralu, įprasta, reikalinga, net būtina. Taip darė Shakespeare, Servantes, Baudelaire, Byronas, Mickėvičius, Putinas, Sruga, Binkis, o iš Skabeikos bendra laikų ypač Boruta su visais kairiatiais, Miškėnis ar Brazdžionis su dešiniatiais. Literatūra ne visada yra gyvenimo veidrodė, dažnai ji - padidinamasis stiklas. Nekartą ir kreivas stiklas...

Tačiau kai tokios dvasinės ir psichinės sąrangos žmogus mirštamai susserga ir merdėja dar keltą metų, jūs galite suprasti, iki kokių laipsnių privalo pakilti jo "demoniškas", pagieža, pyktis ir įniršis, tragiškas kabinimasis už skęstančio plauto, geismas viską pasmerkti, atlikti "operaciją" netikusiam pasauliui, atkeršyti laimingiesiems ir sveikiesiems "revoliucinio socializmo" teroru ir tada - ištikšti mėlynos jūros uolotuos krantuos.

Dar prieš susirgimą, 1929 m. rašydamas eilėraštyje poetas nutautė, kad kitiems vėl ir vėl išauš naujos dienos. O jam? "...Rūs ti naktis - Greit kiti man pasaką jau pasakys - ... Ir gelmių pasaulius granito širdies - Jau niekas, o niekas daugiau nemylės".

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

"Žaibo" klubo jauna sportininkė J. Ralytė meta diską.

J. Carlos nuotrauka

• Dirvos balius, ruošiamas rugsėjo 25 d., šeštadienį, šv. Jurgio parapijos salėje, bus pirmuoju šio sezono parengimu.

Didelė dalis svečių jau yra užsisakiusių stalų. Dalis, kaip paprastai, laukia paskutinės dienos.

Pobūvis rengiamas priimti svečiams grupėmis po 10 žmonių prie stalo. Svečiai bus vaišinami šaltais ir šiltais užkandžiais ir saldumynais, paruoštais žinomos Clevelande šeimininkės p. Navickienės. Veiks ir gėrimų bufetas.

Šokiams gros populiarusis MELLODY BAND orkestras.

Programoje taip pat pasirodys Ryto Babicko vadovaujamas Clevelando vyrų oktetas su soliste Grigaliūnaite.

Baliaus - vakarienės pradžia — 7:30 val. vak.

Dėl pakvietimų prašome teirautis Dirvoje darbo valandomis.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į V. Giedraitį tel. 944-6835.

Clevelando burmistras R. Locher tarp lietuvių. Iš kairės A. Gelazytė, A. Balčiūnaitė, burmistras Ralph S. Locher, N. Jankutė, D. Polteraitytė, M. Stasaitė, K. Gelazytė, V. Bacevičiaus nuotrauka

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
.....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue EN 1-1763 936 East 185th St. KE 1-7770

DIRVOS VAKARAS,

pirmasis rudens sezono parengimas,

įvyks š. m. rugsėjo mėn. 25 d.,

Šv. Jurgio parapijos salėje.

PROGRAMOJE — CLEVELANDO VYRŲ OKTETO koncertas.
Solistė I. GRIGALIŪNAITĖ.

VAKARIENĖ — BUFETAS — ŠOKIAI —

Šokiams gros populiarusis MELLODY BAND orkestras.

PRADŽIA 7:30 VAL. VAK.

PAKVIETIMŲ KAINA — 6 DOL.

Iš anksto pakvietimus prašoma įsigyti Dirvoje ar pas ALT S-gos valdybos narius.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 19 D. -- Lietuvių Bendruomenės Tautos Šventė, Iškilmės Lietuvių Kultūriniam Darželyje. Antra dalis: Lietuvių Dienos koncertas naujos parapijos salėje, Rengia LB I ir II apylinkės.

RUGSĖJO 25 d. banketas-balius Dirvos sukakties proga. Ruošia ALTS-gos Clevelando skyrius.

SPALIO 3 D. Šv. Jurgio parapijos salėje pietūs Clevelando skautų ir skautėlių veiklai paremti.

SPALIO 16 D. Čiurlionio Ansamblio balius.

SPALIO 17 D. Pietūs, Rengia Vysk. M. Valančiaus mokyklos tėvų k-tas.

SPALIO 23 D. Koncertas, Pianistas A. Kuprevičius, solistė I. Stankūnaitė.

SPALIO 24 Kristaus Karaliaus minėjimas Naujosios Parapijos salėje.

SPALIO 30 D. Lithuanian Village Bendrovės tradicinis metinis balius Lietuvių salėje.

SPALIO 31 D. tradicinė vakarienė Naujosios Parapijos salėje.

LAPKRIČIO 6 D. Vakaras jaunimui, Rengia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

LAPKRIČIO 27 D. Lietuvos Karuomenės Šventės minėjimas Šv. Jurgio parapijos salėje, Rengia L.V.S. Ramovė.

GRUODŽIO 5 D. Neringos tunto iškilminga sueiga Šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 26 D. Kalėdų Eglutė, Ruošia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

GRUODŽIO 31 D. Tradicinis Lietuvių Bendruomenės Naujųjų Metų sutikimas, Šv. Jurgio parapijos salėje.

1966

SAUSIO 9 D. Šv. Kazimiero lietuvių mokyklos eglutė.

SAUSIO 29 D. Liet. Budžiams remti valdyba ruošia tradicinį blynų balių Šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 5 D. Ateities klubo balius.

VASARIO 19 D. Šv. Kazimiero liet. mokyklos parengimas.

VASARIO 20 D. Aukuro ansamblio išvokoms paremti pietūs, Rengia Vysk. Valančiaus mokyklos tėvų komitetas.

BALANDŽIO 3 D. Aukuro ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 16 D. Vysk. Valančiaus mokyklos abiturientų, tėvų ir rėmėjų balius.

BALANDŽIO 17 D. Margučių ridinėjimas, Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

BALANDŽIO 30 D. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės specialus parengimas.

GEGUŽĖS 7 D. Dirvos balius Carter viešbutyje.

GEGUŽĖS 8 D. Motinos Dienos minėjimas, Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

BIRŽELIO 5 D. 1966, Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos mokslo metų užbaigimas.

BIRŽELIO 19 D. Vysk. Valančiaus mokyklos gegužinė.

DIRVOJE GALIMA
ĮSIGYTI NAUJŲ
LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI ISSIUNČIAMI PASTU
KETVIRČIAIS... INVESTMENT
SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1417 So. 19th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;

Suburban Phone: 656-6330.

MINT TAVERN

397 EAST 156 GT.

CLEVELANDE

Kviečia visus bičiulius ir pažįstamus atsilankyti į

ATIDARYMO VAKARĄ,

kuris įvyks rugsėjo 18 dieną (šeštadienį).

Pradžią 10 val. vak. — iki 2:30 v. ryto

Atidarymo vakare gros šokių muzika, veiks valgių ir gėrimų bufetas.

MINT TAVERN galite pirkti alų ir vyną išsinešimui mažesniais ar didesniais kiekiais.

Taip pat kasdien veikia valgykla, gaminanti pietus ir vakarienę. Kasdien būna jautienos ir lietuviškų dešrų.

MINT TAVERN atdara nuo 6:30 val. ryto iki 3:30 val. ryto.

Bičiulius ir svečius į MINT TAVERN atidarymo vakarą kviečia

Mr. & Mrs. P. Sukis, savininkai

Dr. Vytautas Gaigalas su žmona Laimute, sūnumi Kastyčiu ir dukra Jūrate.

FILOSOFIJOS DAKTARAS VYTAUTAS GAIGALAS

Vytautas Gaigalas š.m. gegužės mėnesio 13 d. Colorado State Univ. apgynė mokslinę disertaciją "French Catholic Criticism of Ernest Renan, 1863-1963" ir įgijo mokslinį Ph.D. (Filosofijos Daktaro) laipsnį.

1957 m. Vytautas Gaigalas baigė Clevelande Western Reserve Univ. įgydamas Magistro laipsnį

iš prancūzų kalbos ir literatūros. Nuo 1957 metų rudens iki 1965 m. birželio mėn. pradžios, dr. Vytautas Gaigalas profesoriavo Merion College, Indiana, Arkansas State College, Marietta College, Ohio ir Colorado State Univ. Pastarajame dirbdamas mokytojo darbą, greta toliau studijavo ir padarė Magistrą iš filosofijos, o taip pat apgynė aukščiau paminėtą disertaciją.

Dr. Vytautas Gaigalas yra pasirašęs naują sutartį su Illinois State Univ. esančiu Normal-Blooming mieste. Naujoji vieta darba pradeda š.m. rugsėjo mėn. pirmomis dienomis.

Vytauto žmona Laimutė Šemaitė-Gaigalienė 1963 metais baigė Marietta College ir įgijo mokslinį BS laipsnį. Vytautas ir Laimutė augina sūnų Kastytį ir dukrą Jūrą.

Tenka paminėti, kad Vytauto Gaigalo mokslinį darbą dizertacijos komitetas rekomendavo Universiteto vadovybei išleisti atskiru leidiniu.

-a-

VIETOJ BALIAUS -- PIETŲS

Dėl gausaus pramoginių parengimų skaičiaus šio rudens sezono, Clevelando Neringos ir Pilėnų Tuntų Tėvų komitetai nutarė savo senai spaudoje skelbiamą rudens baliaus neberengti ir vietoje to sekančią dieną, t.y. sekmadienį, spalio mėn 3 d. Šv. Jurgio parapijos salėje ruošti Clevelando lietuviškajai visuomenei pietus.

Nuoširdžiai tikime, kad Clevelando lietuvių visuomenė mūsų norą jos per daug pramoginiais parengimais nevarginti supras ir savo gausiu atsilankymu į mūsų rengiamus pietus bei kitus ateityje rengiamus skautiškus parengimus gausiai prisidės prie lietuvių skautų-čių veiklos rėmimo išviavoje.

Neringos ir Pilėnų Tuntų Tėvų K-tai.

* KUN. PETRAS URBAITIS, salesietis iš Italijos lankysis Clevelande nuo rugsėjo 10 iki 15 d. Apsistos Naujoje Parapijoje.

REIKALINGA MOTERIS

Namų priežiūrai reikalinga moteris. 4 vaikai nuo 9 iki 18 metų. Pageidautina gyvenanti kartu. 2 kamb. ir vonia. TV. Heights rajone. Geras atlyginimas. Rekomendacijos.
Tel. 751-0563.

(97-99)

REIKALINGAS NAMŲ PRIZIORĖTOJAS

Čiurlionio Ansambliui. Suinteresuoti (vyr. amžiaus) asmenys prašomi kreiptis į VL. PLECKAITĮ tel. 731-7699.

(96-97)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ST. BARZDUKO PASKAITA

PLB vicepirmininkas St. Barzdukas skaitys paskaitą Detroite, Lietuvos namų didžioje salėje rugsėjo 26 d., sekmadienį, 1 val. po pietų bendruomenės mėnesio programa. LB Valdyba kviečia visus dalyvauti. Po paskaitos bus trumpa akademinė programa. Įėjimas nemokamas.

• Dr. Juozas Senikas, iš Montrealio, Kanados, su šeima savaitę atostogų praleido New Yorke brolio Antano ir Danutės Senikų šeimoje.

BUENOS AIRES BENDRUOMENĖ

Buenos Aires Liet. B-nė š.m. rugp. 1 d. sušaukė visuotiną meetingą susirinkimą, kurį atidarė pirm. J. Kanapinskas ir programą vedė sekret. A. Keveza. Kalbėjo: A.L. Balso Leidėjas Ožinskas, Liet. Išlaisv. C-ro sekret. J. Gilvydis ir kiti vadovai T.F. pirm. I. Padvalskis, B-nės pirm. A. Balčiūnas, Laiko adm. P. Gudelevičius, A. Marcinkevičius, U.

Babarskienė, K. Masiokienė, Mulokas V., visi pasisakydami už darnią ir vieningą veiklą. Su dėmesiu buvo išklaustas O. Ožinskienės tartas žodis, nenuleisti rankų lietuvybės išlaikymo darbe. Taipogi atsilankė ir A.L. Balso redakt. K. Norkus.

A. Keveza ir L. Grolys pasiskaitė savo kūrybos. Visi gėrėjosi jauno inž. J. Babarsko kalba, kviečiančia visus vieningai eiti savo tėvų keliu. A. Keveza įteikė jam B-nės veiklos fotografijų. Salė buvo dekoruota vėliavomis, vytim ir kitomis puošmenomis. Skambėjo patriotinės dainos. Gražiai padainavo solo J. Marcinkevičienė.

I B-nės valdybą buvo išrinkti pirm. J. Kanapinskas, vicepirm. J. Gilvydis, vicepirm. A. Marcinkevičius, išd. inž. J. Babarskas, sekret. ir meno vadovas A. Keveza, valdybos nariais N. Katinas, L. Grolys, A. Guobis ir V. Zabarauškenė.

I moterų sekciją bei ligonių lankymo komisiją: J. Marcinkevičienė, G. Kevezenė, A. Račienė, E. Subačienė, M. Vičienė, J. Sakomokienė.

Revizijos komisija: U. Babarskienė, K. Masiokienė, A. Misininas, A. Slančiauskaitė - Ali. Garbės Teisimas - B. Babarskas, V. Mulokas, K. Viecas.

Dalis Lietuvos evangelikų tarybos narių ir programos išpildytojų. Iš kairės į dešinę: J. Lampsaris, V. Bendikas, R. Lampsatyte, kun. J. Pauperas, Skipičiai, Brazis, E. Žiobrienė, V. Karosas, kun. A. Dumpys, M. Nauburas, Lietuvos evangelikų tarybos pirmininkas kun. Kostas Burbulis, kun. S. Neimanas, kun. A. Trakis ir E. Gerulis.

NEGĖSTANČIOS ŠVIESOS ŠVENTĖ PRISIMINUS

Netoli Michigan City, Indijos valstijoje Lietuvos evangelikų taryba buvo surengusi pla-

LIETUVIŠKA ŠEIMA UŽAUGINO DU MOKYTOJUS

Petras ir Marija Kleinaičiai šiomis dienomis gali didžiuotis užauginę du sūnus - mokytojus šio krašto vaikų auklėjimui.

Alfredas Kleinaitis įsigijo magistro laipsnį iš pedagogikos Urbano Illinois universitete, o jo brolis Algimantas Kleinaitis - bakalaureato Mokytojų Kolegijoje Chicagoje. Kaip judviejų tėvas Petras Kleinaitis yra veiklus Lietuvos Tėviškos parapijos tarybos narys, taip ir sūnūs visą laiką ne tik domisi lietuvišku gyvenimu, lietuviška spauda, bet juo du niekada neatsisako pridėti savo rankų prie lietuviškos dirvos paruošimo.

Alfredas Kleinaitis judriai žaidžia Chicago Lituanica futbolo komandoje, su pasižventimu dirbo Tėviškos jaunimo ratelio valdyboje ir buvo Urbanoje studentų tautinių šokių vadovu. O jo brolis Algimantas Kleinaitis buvo Tėviškos Jaunimo Ratelio pirmininku ir savu laiku rūpinosi lituanistinių kusių pravedimu jaunimui, be to kartas nuo karto pasirodo viešumoje su paskaitomis.

Chicago Lietuvos bendruomenė gali džiaugtis šia tautiniai susipratusia šeima bei sūnų pasiektais laimėjimais. Pilnai galima tikėti, kad jie ir toliau liks ištikimais veikėjais lietuviškame darbe.

vb

LIETUVIŠKOJO KAIMO VESTUVĖMS New Yorko pasaulinėje mugėje, Better Living Center paviljone, II aukšte, susidomėjimas vis augs.

"Vestuvių" sumanytojos troškta kad lietuviškoji visuomenė prisidėtų savo ištekliais tam darbui paremti.

Buvo sugalvota, jog lietuviai ir kiti galės joms padėti, kai paskelbs laimėjimų ratą laimint trijų lietuvių dailininkų paveiklus, specialiai tam tikslui nutačius.

Norį paremti "kaimo vestuves" prašomi kreiptis į Kazimierą Genovich, Co-Chairman ir išdininę 105 Etna Street, Brooklyn, N.Y.

Jau dešimt metų, kai Krutulytės-Boehm rūpesčiu lietuviukams išrūpinta iš vokiečių socialinių įstaigų trijų savaitę vasaros atostogų jaunimo vasarvietėse. Šiais metais 40 lietuvių praleido atostogas prie Šiaurės Jūros Husume, globojant Krutulytei-Boehm, Brokšienėi ir Vilčinskienėi. Nuotraukoje glėbėjos prie traukinio, vykstant į vasarvietę. J. Čekausko nuotrauka

Pagerbtas lietuvių tautos vėliavnesys

Bronius Tvarkūnas 1950 m. atvyko į JAV ir pastoviai įsikūrė Philadelphiaje.

Gimęs 1900 m. gegužės mėn. 3 d. Vaišvilčių km., Naujamiesčio vls., Panevėžio aps. Lietuvos laisvės kovų invalidas. Pradinį mokslą gavęs Uplytėje, 1919 m. sausio mėn. 6 d. stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę Kėdainiuose, kovo mėn. 6 d. priskirtas prie Panevėžio bataliono, gegužės mėn. 19 d., kovose su bolševikais ties Venslaviskais, netoli Panevėžio sunkiai sužeistas. 1920 m. vasario mėn. 20 d. išėjo iš ligoninės nustojes 50% sveikatingumo. Kovose už narsumą apdovanotas Vyčio Kryžium ir kardsais. Nuo 1925 m. balandžio mėn. 6 d. iki 1941 m. rugpjūčio mėn. 15 d. tarnavo Karo muziejuje. Už sąžiningumą tarnyboje 1932 m. vasario 15 d. pakeltas į viršilios laipsnį ir paskirtas akvedžiu. Išėjęs iš Karo muziejaus dirbo karo invalidams šelpiti komitete. Nuo 1941 m. gruodžio mėnesio dalyvavo Lietuvos Laisvės Kovotojų pagrindinėje veikloje, eidamas išdininio pareigas. 1944 m. frontui artėjant, išbėgęs iš savo tėvynės, laikinai apsigyveno Vokietijoje. Veikė Vyčių brolijoje, vėliau Lietuvos Laisvės kovų invalidų draugijoje. Karo invalidų sąjungoje ilgalaikiu jos išdinininku. 1946 m. liepos mėn. 6 d. suorganizavo Lietuvos Laisvės kovų invalidų draugiją tremtyje ir jai pirmininkauja iki šiol.

Š.m. liepos mėn. 31 d. SLA vasarvietėje, Atlantic City, gausus būrys vasarotojų atžymėjo Broniaus Tvarkūno 65 metų sukaktuves. Vaišių ruošos iniciatorius buvo jo ginklo draugas, savanoris kūrėjas, Karo invalidas, Vyties Kryžiaus kavaličius, Lietuvos kariuomenės atsargos kapitonas Jurgis Kiaunė, kuris vaizdžiai nušvietė Broniaus Tvarkūno praeities gyvenimo nueitą kantių kelią primindamas buvusios Lietuvos Nepriklausomybės Karo Muziejaus iškilmingas vėliavos pakėlimo ir nuleidimo tradicijas, prie kurių visą eilę metų Bronius Tvarkūnas ištikimai būdavo.

Sukaktuvinių būrys įteiktos ir dovanėlės. Žodžiu sveikino: prof. J. Puzinas, Vladas Kiaunė, Antanas Jurgėla ir eilė kitų dalyvių. Baigiant vaišes žodį tarė Br. Tvarkūnas.

(a.j.)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

vb

RETA PROGA

išigyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALES RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės. KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

IŠKIRPTI

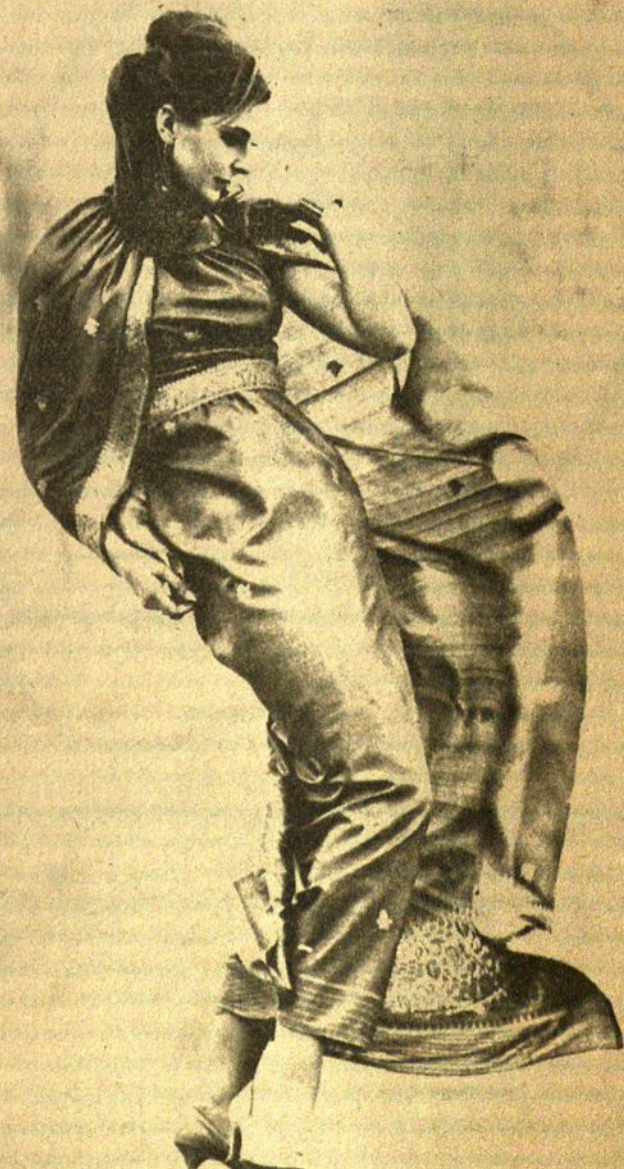
DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą - 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

Nijolė Manelienė, modeliuojanti Chicago didžiųjų krautuvų madų parodose, spalio 3 dalyvaus lietuvių ruošiamoj madų parodoj Jaunimo Centre Chicagoje. Nuotrauką ji pasipuošusi O. Blandytės-Jamelskės pasita ir praėjusių metų madų parodoj modeliuota suknele.